

9. 8. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Elektronické právní jednání v soukromoprávních vztazích

Mezi základní zásady českého soukromého práva patří především zásada autonomie vůle a zásada bezformálnosti. Ve většině případů není stanovena forma soukromoprávního jednání a právní jednání je možné učinit i ústně či konkludentně. Uvedené zásady soukromého práva pak hrají významnou roli při interpretaci práv a povinností, jež souvisí s elektronickým právním jednáním a elektronickým podepisováním.

K uvedeným základním zásadám soukromého práva pak přistupuje i zákaz diskriminace elektronické formy jednání, který je obsažen v článku 46 nařízení EP a Rady (EU) č. 910/2014 (dále jen „nařízení eIDAS“), který stanoví, že elektronickému dokumentu nesmějí být upírány právní účinky a nesmí být odmítán jako důkaz v soudním a správním řízení pouze z toho důvodu, že má elektronickou podobu.

I v případě elektronického právního jednání se uplatní obecná úprava obsažená v ustanovení § 561 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „**občanský zákoník**“), který stanoví, že k platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednatelce, který lze ovšem nahradit mechanickými prostředky, a to tam, kde je to obvyklé. Ve třetí větě daného ustanovení je uvedeno, že podmínky pro elektronické podepisování písemností při právním jednání učiněném elektronickými prostředky stanoví jiný právní předpis. Takovýmto jiným právním předpisem je jednak nařízení eIDAS a dále zákon č. [297/2016](#) Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (dále jen „**ZSVD**“). V ustanovení § 562 odst. 1 občanského zákoníku se pak uvádí, že písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednatelce osoby.

V souvislosti s tímto je pak třeba uvést, že není možné zaměňovat otázku platnosti či neplatnosti písemného právního jednání opatřeného elektronickým podpisem, byť nižší úrovně, s otázkou unesení či neunesení důkazního břemene především ve vztahu k určení jednatelce osoby.

K tomuto např. dle rozsudku Okresního soudu v Blansku ze dne 2. 12. 2021, č.j. 3 C 173/2021-44: *„České právo tedy nezná pouze jeden druh elektronického podpisu, ale rozlišuje různé druhy, přičemž právní důsledky spojuje s jakýmkoliv elektronickým podpisem. Obyčejným, prostým elektronickým podpisem může být nejen např. skenovaný vlastnoruční podpis, nebo speciální kód (PIN, heslo, ID apod.), kterým osoba disponuje, ale i řetězec jednotlivých znaků tvořících jméno a příjmení v textu zprávy zaslané z určité adresy elektronické pošty. Nicméně v rámci soudního řízení je nutné takové uzavření smlouvy prokázat“.*

Způsoby elektronického podepisování

Nařízení eIDAS zavedlo tři úrovně elektronického podpisu, a to elektronický podpis, který je v praxi označován jako prostý, dále zaručený elektronický podpis a kvalifikovaný elektronický podpis.

V případě prostého elektronického podpisu se může jednat o jednoduché uvedení jména a příjmení v

elektronické zprávě. Používá se například v e-mailech nebo vložení naskenovaného podpisu typicky do PDF dokumentu.

Zaručený elektronický podpis musí být dle článku 26 eIDAS jednoznačně spojen s podepisující osobou, musí umožňovat identifikaci podepisující osoby, musí být vytvořen pomocí dat pro vytváření elektronických podpisů, která podepisující osoba může s vysokou úrovní důvěry použít pod svou výhradní kontrolou a k datům, která jsou tímto podpisem podepsána musí být připojen takovým způsobem, aby bylo možné zjistit jakoukoliv následnou změnu dat. Zaručený elektronický podpis nevyžaduje certifikát a k jeho ověření stačí pouze heslo nebo například SMS zpráva.

Kvalifikovaný elektronický podpis musí být vytvořen kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů, přičemž této nejvyšší úrovni elektronického podpisu přiznává nařízení eIDAS právní účinky vlastnoručního podpisu.

Český adaptační zákon č. [297/2016](#) Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, k úrovním elektronického podepisování stanoveným v nařízení eIDAS přidává další dva pojmy, a to pojem zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy a uznávaný elektronický podpis.

Zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy je více než jen zaručený elektronický podpis, ale méně než kvalifikovaný elektronický podpis dle nařízení eIDAS. Od zaručeného elektronického podpisu se tento liší tím, že jsou přidány důvěryhodné informace, jako např. jméno a příjmení podepisující osoby, jež jsou součástí kvalifikovaného certifikátu a které ověřil kvalifikovaný poskytovatel služeb vytvářejících důvěru.

Uznávaný elektronický podpis je buď zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronické podpisy anebo kvalifikovaný elektronický podpis. Ustanovení § 7 ZSVD stanoví, že k podepisování elektronickým podpisem lze použít zaručený elektronický podpis, uznávaný elektronický podpis, případně jiný typ elektronického podpisu, podepisuje-li se elektronický dokument, kterým se právně jedná jiným způsobem než způsobem uvedený v § 5 ZSVD. Dle důvodové zprávy upravuje toto ustanovení právní jednání jiných subjektů, než těch uvedených v § 5, když v případě těchto právních jednání je možné použít všechny typy elektronických podpisů, které nařízení eIDAS zná, tj. ZSVD rozšiřuje paritu s vlastnoručním podpisem i na tyto typy elektronických podpisů.

Úředně ověřený podpis

Aktuální právní úprava již počítá i s možností elektronického podepisování v případě, kdy je zákonem vyžadován úředně ověřený podpis.

Právo na nahrazení úředně ověřeného podpisu nebo uznávaného elektronického podpisu je upraveno v ust. § 6 zákona č. [12/2020](#) Sb., o právu na digitální služby, jež definuje tři možnosti řešení elektronické alternativy úředně ověřeného podpisu.

První možností je ověření osobou oprávněnou k legalizaci, přičemž k ověřování elektronického podpisu jsou oprávněni primárně notáři, dále kontaktní místa veřejné správy (Czech POINT) a od 1. července 2022 i advokáti.

Druhou možností je ověření záznamem informačního systému veřejné správy. Elektronická legalizace je spojena s elektronickou identifikací a pro účely ověření elektronického podpisu v tomto případě zákon stanoví požadavek na elektronickou identifikaci s úrovní záruky vysoká, kterou je možné provést zejména prostřednictvím občanského průkazu s čipem (eObčanka) nebo při použití služby mojeID provozované sdružením CZ.NIC jakožto kvalifikovaným správcem s úrovní záruky.

Pro třetí případ pak platí, že požadavek úředního ověření podpisu se považuje za splněný, je-li dokument podepsán uznávaným elektronickým podpisem. Zákon tak de facto staví na roveň uznávaný elektronický podpis s úředně ověřeným podpisem. Podmínkou však je, že z údajů v základním registru obyvatel nebo v portálu veřejné správy bude možné ověřit, že kvalifikovaný certifikát pro daný uznávaný elektronický podpis patří podepisujícímu.

Závěr:

České právo již nějakou dobu umožňuje právně jednat i elektronickou formou, přičemž pro soukromoprávní jednání v této podobě není prakticky žádné omezení. V souladu se zásadou autonomie vůle a zásadou bezformálnosti právních jednání, na nichž české soukromé právo stojí, je ponecháno rozhodnutí o volbě způsobu elektronického jednání a formě elektronického podpisu na vůli jednajících subjektů, kteří by při svém rozhodování měli přihlížet především k významnosti konkrétního právního jednání a závažnosti právních následků spojených s daným právním jednáním.

Mgr. Petr Švadlena,
advokát a partner

Mgr. Žaneta Švecová,
advokátka

PPS advokáti s.r.o.

Velké náměstí 135/19
500 03 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2

Fax: +420 495 512 838

e-mail: pps@ppsadvokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-](#)

[poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)

- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)